

RAAP België - Rapport 070

Hechtel-Eksel Verblijvenpark 'Excelshof'

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2017C414

Landschappelijk booronderzoek – 2017F8

**Nazareth
2017**

Colofon

Opdrachtgever: Sea Coast Bel NV

Albert-I-laan 98, 9620 Nieuwpoort

Titel: Verblijvenpark 'Excelshof' - Windmolenstraat
Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van maatregelen
Bureauonderzoek 2017C414
Landschappelijk booronderzoek 2017F8

Status: Definitief

Datum: Juni 2017

Auteur: Vermeulen Bram

Projectcode: 2017C414

Raaproject: HEWI-01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Steenweg Deinze 72,
9810 Nazareth

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA

Steenweg Deinze 72

9810 Nazareth

telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2016

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek werd vastgesteld dat het terrein een gunstig archeologisch potentieel heeft, met name voor de metaaltijden en voor de Romeinse periode. Het landschappelijk booronderzoek heeft vastgesteld dat het grootste deel van het terrein beschikt over een gave bodemopbouw. Slechts een kleine zone in het westen van het terrein is verstoord. Dit impliceert dat indien er archeologische relictten aanwezig zouden zijn, de bewaring ervan gunstig zal zijn.

De geplande werkzaamheden omvatten het ontwikkelen van een vakantiepark met vakantiehuisjes, wadi's, een restaurant, fietsenverhuur, zwembad en dergelijke meer. Het realiseren van dit project zal verschillende uitgravingen en bodemingrepen teweeg brengen die nefast zullen zijn voor de mogelijk aanwezige archeologische relictten in de ondergrond.

Aan de hand van het geleverde vooronderzoek is het nog steeds niet mogelijk om een gefundeerde uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites ter hoogte van het projectgebied en de gaafheid ervan. Het is niet duidelijk of het voormalig vakantiepark het mogelijke aanwezige vakantiepark al dan niet heeft verstoord. De zone met gunstige bodemomstandigheden werd vervolgens geselecteerd voor een bijkomend **vooronderzoek met ingreep in de bodem** (onder de vorm van **proefsleuven**). Dit onderzoek werd nodig geacht om een gefundeerde uitspraak te kunnen doen inzake het archeologisch potentieel.

Het proefsleuvenonderzoek kon voorlopig nog niet uitgevoerd worden omwille van juridische onmogelijkheden: alle desbetreffende percelen zijn nog niet in het bezit van de ontwikkelaar. Bijgevolg zal het proefsleuvenonderzoek via een **uitgesteld traject** dienen te verlopen. Deze ingreep wordt verder beschreven in deel 2.

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

- *Naam plangebied en/of toponiem:* Verblijvenpark 'Excelshof'
- *Adres:* Windmolenstraat
- *Deelgemeente:* Eksel
- *Gemeente:* 3941 Hechtel-Eksel
- *Provincie:* Limburg
- *Kadastrale gegevens:* Gemeente Hechtel-Eksel, 2de afdeling, sectie C, perceelnummers: 369/V10, 369/F11, 369/C11, 369/D11, 365/M4
- *Oppervlakte volledig plangebied:* 48.485,097 m²
- *Oppervlakte bodemingrepen geplande werken:* minimaal 19.412 m²
- *Oppervlakte verstoorte zone:* 8.375,211 m²
- *Oppervlakte gevrijwaarde groenzones:* 5.146,623 m²
- *Oppervlakte zones proefsleuven:*
 - Zone I: 1.351,793 m²
 - Zone II: 33.616,573 m²
- *Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):*
 - noordwest: 221915 X, 204804 Y
 - zuidoost: 222303 X, 204380 Y

Figuur 1: Geselecteerde zone voor het proefsleuvenonderzoek (schaal 1:3.100, bron: Geopunt, AGIV).

2.2 Onderzoeksdoelen en vraagstellingen

Zoals besproken in deel 1.1.3 van het verslag van resultaten zullen er uitgravingen tot op verschillende dieptes plaatsvinden voor de aanleg van de verschillende elementen van het vakantiepark (de individuele vakantieverblijven, de fietsenberging, de wegenis, het zwembad, de wadi's, de parkeerzones, petanquepleintjes, speelfonteinen, het speelplein en het terras van het restaurant). Dergelijke ingrepen zullen nefast zijn voor de bewaring van archeologisch erfgoed in de bodem. De zones waar deze structuren ingepland zullen worden (en die niet aan de hand van de landschappelijk boringen gekarteerd zijn als verstoorde zones) zijn geselecteerd voor een vervolgonderzoek (zie oranje polygonen op Figuur 1). Aan de noordelijke en oostelijke zijde van het projectgebied zijn drie groenzones afgebakend. In deze zones zullen er geen bodemingrepen plaatsvinden. Dergelijke stroken dienen dus niet verder onderzocht te worden.

In de afgebakende zones dient de aanwezigheid en conservatiegraad van het archeologisch erfgoed geëvalueerd te worden alvorens er een beslissing kan genomen worden inzake de verdere behandeling van de relictten.

Na het afronden van het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek werd er geopteerd voor het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek. De doelstellingen hiervan zijn:

- Nagaan of er archeologische relictten aanwezig zijn in de ondergrond van het plangebied.
- Klopt het aangegeven archeologisch niveau zoals aangegeven door de landschappelijke boringen?
- Vaststellen of er enige mate van verstoring of aantasting van de relictten aanwezig is, peilen naar de conservatiegraad van de resten.
- Vergelijken van de resultaten met reeds gekende historische en archeologische gegevens.
- Vaststellen of er een archeologische opgraving dient uitgevoerd te worden voorafgaand aan de werkzaamheden. En indien zo, het afbakenen van de zones die hiervoor in aanmerking komen.

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Zijn er archeologische sporen en/of relictten aanwezig onder de A-horizont?
- Wat is de bewaringsgraad van de sporen en hoe diep zijn deze bewaard?
- Wat is de aard van de sporen en uit welke periode dateren ze?
- Hoe vallen de resultaten samen met de archeologische en historische kennis uit dit gebied?
- Welke informatie geeft de site over de ontstaansgeschiedenis van Eksel?
- Verstrekt de site informatie op een breder, landschappelijk niveau?
- Zijn er ondanks de matige verwachting toch aanwijzingen van sites of materiaal uit de Steentijd? Indien ja, in welke landschappelijke zone van het terrein en op welke diepte zijn deze aanwezig?
- Welke zones kunnen als archeologisch waardevol beschouwd worden en dienen onderworpen te worden aan een archeologische vervolgoopgraving?

2.3 Onderzoeksstrategie en –methode

Het vooronderzoek dient te worden uitgevoerd aan de hand van een proefsleuvenonderzoek op een site zonder complexe verticale stratigrafie (CGP 8.6.2).

Deze methode werd verkozen boven:

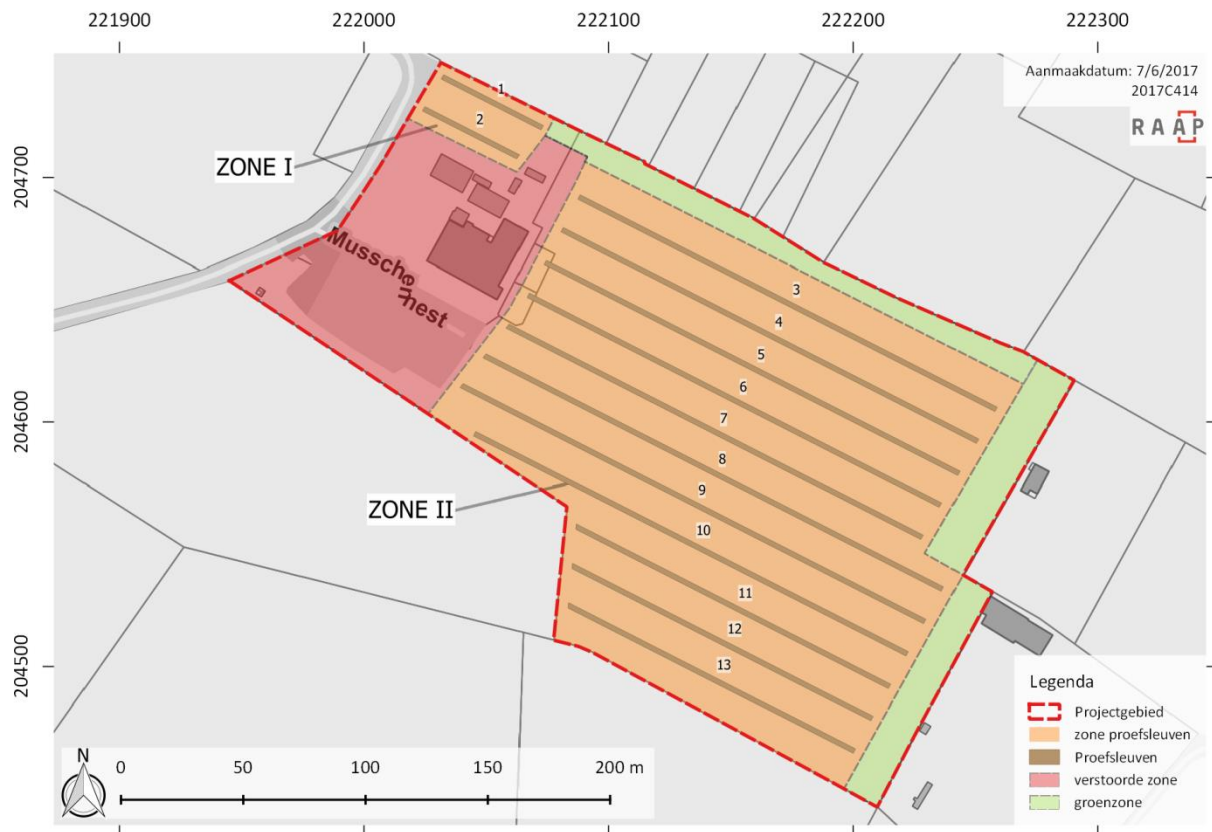
- Een veldprospectie: het merendeel van het terrein is in gebruik als grasland. Daardoor is de zichtbaarheid van vondsten aan het oppervlak zeer klein. Deze methode zal dus niet de gewenste resultaten opleveren.
- Archeologische boringen: dergelijke boringen worden ingezet voor het opsporen van steentijdsites. Specifiek voor het terrein wordt er verwacht dat indien aanwezig, het steentijdmateriaal bovenaan het bodemprofiel gesitueerd zal zijn. Door aanwezigheid van lokale, oppervlakkige verstoringen op het terrein (afkomstig van het voormalig bungalowpark) lijkt de trefkans op steentijd echter klein.
- Geofysisch onderzoek: deze methode wordt meestal ingezet om grote structuren zoals muurwerk of grondsporen zoals brede grachten op te sporen. Daarbij moet het verschil in elektrische weerstand en magnetisme tussen het opgevuld grondspoor of de structuur en de omringende moederbodem groot genoeg zijn om waargenomen te kunnen worden. In het kader van deze landschappelijke site ontbreekt een specifieke vraagstelling (zoals de vermoedelijke aanwezigheid van specifieke structuren) voor dit type onderzoek.
- Proefputten: Deze methode wordt niet weerhouden, om een inzicht te krijgen in de bodemopbouw zullen tijdens het proefsleuvenonderzoek op regelmatige afstand wel profielputten aangelegd worden. Proefputten in het kader van steentijdvindplaatsen worden hier niet ingezet, gezien de matige verwachting naar steentijdsites toe die reeds uit het bureauonderzoek bleek.

Het proefsleuvenonderzoek lijkt in dit geval de beste methode om eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen, te evalueren en te waarderen. Het onderzoek zal als geslaagd worden beschouwd als onder goede omstandigheden de sleuven kunnen geëvalueerd worden en dit leidt tot een onderbouwd document dat aangeeft waarom er archeologisch onderzoek dient te gebeuren, of waarom niet, en welke zones hierbij geselecteerd zullen worden.

2.4 Onderzoekstechnieken

De proefsleuven zullen worden uitgezet vanaf het moment dat de betrokken percelen in eigendom zijn van de ontwikkelaar. Er worden dertien proefsleuven ingepland. Deze zullen dezelfde oriëntatie volgen als het plangebied (noordwest – zuidoost), om een optimale dekking te garanderen. Deze inplanting zal ook een landschappelijk indicatie garanderen, aangezien de sleuven haaks op de helling van het terrein ingepland worden.

Zoals vermeld zullen er twee zones onderzocht worden: zone I in de noordwestelijke hoek van het projectgebied en zone II, die zich vanaf de huidige beverblijf tot aan de zuidelijke en oostelijke grens van het terrein uitstrekt. Aan de oostelijke en een deel van de noordelijke grens zullen een paar groene stroken gevrijwaard worden van onderzoek, aangezien daar geen bodemingreep zal plaatsvinden in het kader van het geplande vakantiepark.

Figuur 2: Inplanting van de proefsleuven in de afgebakende zones (schaal 1:3.100, bron: Geopunt, AGIV).

De twee zones die onderzocht zullen worden beslaan een oppervlakte van respectievelijk 1351,7 m² (zone I) en 33616,573 m² (zone II). In totaal betreft het plangebied **34968,3 m²**.

De proefsleuven hebben een breedte van ca. 2 meter en worden parallel met elkaar aangelegd, met een onderling interval van 13 meter. Dit betekent dat er een ruimte van telkens 15 meter tussen het middelpunt van iedere sleuf zit. In zone I worden twee kleine sleuven uitgezet. In zone II worden elf sleuven uitgezet. De oppervlaktes van de sleuven worden hieronder opgelijst. In totaal zal een oppervlakte van ca. **3724,6 m²** worden onderzocht.

Sleuf	Oppervlakte
S3	343,8
S4	342
S5	340,2
S6	340,2
S7	342
S8	376,2
S9	381,6
S10	356,4
S11	259,2
S12	246,6
S13	235,8
TOTAAL	3564

Sleuf	Oppervlakte
S1	82,3
S2	78,3
TOTAAL	160,6

De sleuven worden aangelegd tot op archeologisch niveau, zoals aangegeven door de veldwerkleider. Ze worden geregistreerd volgens de Code van Goede Praktijk (hoofdstuk 8.6 Proefsleuven en proefputten). Ten opzichte van het totaaloppervlak van de verder te onderzoeken zones (34968,366 m²) zal er dus 3724,6 m² via proefsleuven onderzocht worden. Dit betekent dat er circa **10,6 %** van het oppervlak archeologisch onderzocht zal worden. Daarmee wordt de norm van 12,5% nog niet bereikt. De proefsleuven zullen waar nodig aangevuld worden met kijkvensters. Op die manier zal zonder problemen het minimumpercentage behaald worden.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek zullen uitwijzen of en welke gedeeltes van het terrein na het vooronderzoek mogelijk nog verder onderzocht dienen te worden. Dit zal gebeuren door middel van een archeologisch vlakdekkend onderzoek. De mogelijke afbakening van deze zone zal gebeuren in de nota die voortvloeit uit het vooronderzoek met proefsleuven.

2.5 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijken ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.